

# Het kinderschaakspel



# Het kinderschaakspel

Quinten Joell

Schrijver: Quinten Joell  
Coverontwerp: Loes Coolen  
[www.LoesCoolen.nl](http://www.LoesCoolen.nl)  
ISBN: 9789402188936  
© Quinten Joell  
Maart 2019

## Voorwoord

Sommige mensen zijn meesters in manipuleren. Mannen zowel als vrouwen. Ze hebben het talent om met een subtiele opmerking aan het begin van een gesprek een piketpaaltje te slaan om zo het verloop van een gesprek te bepalen. Om negatief te beïnvloeden; de een krijgt iets, de ander levert in. Het mechanisme is eenvoudig en het lijkt op het eerste gezicht onschuldig.

Stel dat je aan iemand vraagt hoe oud Ghandi is geworden. De ander gaat nadenken. Je komt heel aardig en behulpzaam over als je gaat ‘meedenken’ en je je afvraagt of hij rond de honderd en twintig of honderd en veertig jaar is geworden. Het lijkt erg attent van je en behulpzaam, maar daarmee worden de gedachten van de ander gemanipuleerd. Honderd en veertig jaar wordt geen mens, en honderd en twintig is heel oud. Als je het antwoord dus niet weet, zal je in ieder geval onbewust nooit meer een lage inschatting maken; door het referentiepunt dat heel subtiel meegegeven word zal je ervan uit gaan dat Ghandi erg oud geworden is, en je zal nooit meer iets zeggen zoals veertig jaar. De oprechte toehoorder of slachtoffer heeft helemaal niet door dat hij gemanipuleerd is.

Het is allemaal sociale interactie, een relatief onschuldig spel met elkaar. De overgang naar manipuleren met kwade bedoeling is echter flinterdun. Voeg er een paar woordjes aan toe:

‘Dat weet je toch wel?’ Met een betoverende glimlach.

Daar ligt heel subtiel een boodschap in verscholen die als een onzichtbare mokerslag binnenkomt. Jouw volgende gedachte is absoluut vertwijfeling. Weet ik het wel of weet ik het niet, en moet ik het dan eigenlijk wel weten? En als ik het niet weet, wat dan? Ben ik dan een dom of een niet al intelligent persoon, omdat ik het vergeten ben? Wat is het juiste antwoord? Het lijkt totaal onschuldig, maar het is een stille aanval op je eigenwaarde. Op zich

zou je denken, wat is er hier dan mis mee, helemaal niets toch? Je moet toch ergens tegen kunnen of ben je een watje? Er zijn heel veel mensen die dit subtiele mechanisme helemaal niet herkennen.

Maar er zit een sluipmoordenaar verscholen. Want manipuleren om emotionele macht over een ander te krijgen is verslavend en breekt het slachtoffer af tot op het bot.

Deze ‘gave’ had ook de dame in kwestie in dit verhaal, laten we haar ‘zij’ en ‘jij’ noemen. De geweldpleger verdient geen naam.

# 1.

De jeugdbeschermingtafel.

Zij kwam de kamer binnen. Ze had gewacht tot ik de deur voor haar opende, ze werd graag bediend. Ik had het niet kunnen doen, maar dan hadden we waarschijnlijk nu nog voor de deur gestaan. Er stonden bordjes op de tafel die de aanwezigen duidelijk positioneerden. De vrouw achter het bordje “voorzitter” nam het woord en vroeg, na een welkomstwoord en korte inleiding, aan een ieder zich voor te stellen. De ronde startte bij het bordje “raad voor de kinderbescherming” en eindigde bij “ouders”. Er viel een ongemakkelijke stilte. Zij keek mij langdurig aan.

‘Begin jij maar,’ zei ze, de vrouw die de moeder was.

Ik, de man die de vader was -en de enige man in het gezelschap-, schoof op mijn stoel, kuchte en dankte de voorzitter. Ik kon daarna geen twee zinnen afmaken of ze onderbrak me. Ik keek ongemakkelijk rond de tafel, maar de aanwezigen meden mijn ogen. Het koffiekopje zette ik met een klap neer, het had geen effect. Ze nam het gesprek al over. Binnen een minuut. Ik was te verbijsterd om iets te zeggen.

‘Waar twee vechten, hebben er twee schuld,’ zei ze op luide toon. Ik keek haar verbaasd aan.

De aanwezigen knikten.

‘Waar twee vechten, hebben er twee schuld,’ herhaalde, ze. Nu met een kleine snik. ‘Ik heb altijd zoveel van hem gehouden. Ik heb zoveel gedaan om de relatie te behouden. Ik paste altijd mijn gedrag aan om de sfeer goed te houden. En zo werd ik in de vele jaren een ander mens. Ik was mezelf niet meer.’

Ik keek vragend naar de voorzitter, maar de vrouw keek strak voor

zich uit. De vrouw achter het bordje “raad voor de kindbescherming” verschoof op haar stoel. Er viel een lange stilte. Ook de voorzitter kuchte nu.

‘Meneer, u was begonnen met uw verhaal. Kunt u dat afmaken?’

‘Ik weet even niet meer wat ik wilde zeggen, de onderbreking heeft me uit mijn verhaal gebracht,’ zei ik. Ik draaide op mijn stoel en probeer het lepeltje naast mijn kopje recht te leggen. Het was niet verstandig om dit te zeggen. De aanwezigen konden eruit opmaken dat ik niet erg sterk was, misschien labiel zelfs. Ik wilde dolgraag spreken, maar was de richting kwijt. Aan de tafel keken de aanwezigen elkaar om de beurt aan.

Ergens ver weg klonk een stationair draaiende dieselmotor.

‘Heeft u dat ook zo ervaren?,’ zei de voorzitter.

‘Wat bedoelt u,’ vroeg ik met lichte paniek.

‘Uw huwelijk. Wat uw vrouw zei.’ De voorzitter had haar woorden al overgenomen. Ik was in de verdediging gedrukt. Ondanks dat de professionals mooie woorden hebben met “het gesprek moet neutraal zijn”, en “we zoeken hier niet naar de waarheid” was het mij zonneklaar dat de voorzitter bevooroordeeld was. Ik wilde haar corrigeren dat het niet meer “zijn vrouw” was, maar het was ook niet helemaal “zijn ex vrouw”. Ze vertraagde elke keer weer het proces om de scheiding af te ronden. Ook zo’n dingetje.

‘Ik wil de stelling van mijn ex-vrouw,’ ...

‘Bijna ex-vrouw, de scheiding is nog niet uitgesproken,’ onderbrak ze hem.

...’ dat waar er twee vechten, er twee schuld hebben, is zeker niet met u te delen. Ik denk dat in sommige gevallen het alleen en met nadruk ALLEEN aan slechts één partner kan liggen. Er zijn mensen die zonder aanleiding ruzie zoeken en blijven zoeken totdat iemand uiteindelijk reageert. En dan met een schijnwerper op de ander



schreeuwen dat hen onrecht is aangedaan.

‘Pfff...,’ lachte ze spottend.

‘Ik wil graag verantwoording afleggen,’ vervolgde ik, ‘maar ik wil hier niet spreken of mijn huwelijk goed of slecht was in deze setting. Als ik goed naar uw introductie van zojuist heb geluisterd, dan zijn wij hier bijeen om te komen tot een omgangsregeling voor de kinderen. Daar wil ik het graag op toespitsen en niet om vijftien jaar huwelijk te evalueren. Ik heb daar een heel andere mening over dan mevrouw hier.’

‘Ik bewonder u om uw beheersing,’ zei de vrouw achter het bordje “Raad van de kinderbescherming” tegen de vrouw die de moeder was. Als ik dit zo hoor gaan mijn haren ook al overeind staan.’

Het was een prachtig gemanipuleerd Halo-effect waar iedereen was ingetrapt. Precies getimed. Het begon met iets heel algemeen, iets dat zo voor de hand liggend is, dat iedereen het bevestigt. Dat gras groen is. Dat het irritant is als je door de regen naar huis loopt. Er is een moment van herkenning, een knik van bevestiging en daarmee is onbewust het mechanisme in werking gezet dat de rest van wat ze vertelt, ook wel waar zal zijn. Ze won het gesprek met gemak. Wat ik ook zei, de aanwezigen hadden een aversie nu. Het was er subtiel ingeslopen. Bovendien was ik de man in het scheidingsverhaal. De man die beschuldigd werd van erge dingen.

Op de voorzitter van de tafel na waren alle vrouwen op een gelijksoortige manier gekleed. Spijkerbroek, slobbertrui, bergschoenen. Hun haren waren gekamd, maar rommelig. Het leek op een bijeenkomst van “vrije” vrouwen die op een bepaalde manier een autoriteit waren, maar dan wel op hun eigen manier omgingen met waarden en normen in hun professionaliteit. Vrouwen die op zoek zijn naar zingeving en diepgang, die vinden dat ze heel erg druk zijn en “even tijd voor zichzelf nodig hebben” om dan allerlei zelfhulpboeken te lezen en op You Tube filmpjes te kijken van

andere vrouwen, zelfbenoemde relatietherapeuten. Die het grotere geheel zoeken in de relaties met mannen en waarom mannen doen zoals ze zijn. Vrouwen die zichzelf vooral als slachtoffer zien en op zoek zijn naar de oorzaak van hun zielspijn. Ik probeerde mijn gedachten te corrigeren. Ik wilde niet gepreoccupeerd zijn maar de blik van de vrouwen vroeg erom. Twee zaten redelijk rechtop, maar twee andere zaten onderuitgezakt achter de tafel, en draaiden verveeld met hun lepels in theeglazen. Ik had koffie gekregen uit een thermoskan die waarschijnlijk al een uur stond. Zij dronken verse thee, met een takje verse munt, uit speciale lange theeglazen. Zij zorgden voor zichzelf. Zij zorgden dat ze klasse en luxe om zich heen hadden. Status. Een hogere psychische rangorde dan de sukkel tegenover zich die in de knel zaten en met een hulpvraag kwamen. Ongemerkt voelde het zo aan, ik werd in de rangorde van “volkse” losers ingedeeld, mensen die niet in staat waren als volwassen mensen problemen met kinderen in een scheiding op te lossen. Ik zat tegenover de hogere klasse die het systeem vertegenwoordigde, en die uitstraalde dat ze verveeld raakte van mijn problemen. Ik had het gewaagd om deze vrouwen te storen met oninteressant werk in hun perfect georkestreerd wereldje. Ik wilde het niet, en ik was alert op vooroordelen, maar in een oogwenk gebeurde het toch. En toen was het niet te stoppen, mijn analyse. Versterkt door hun arrogante gedrag. De vrouwen hier aan tafel waren tere zieltjes die hoge eisen aan het leven stellen, die aan hun kindpijn werkten, en in de weekenden in verre kastelen belevingssessies deden om opnieuw geboren te worden, en om te ontdekken wat het dan was, dat hen zo belemmerde in gelukkig zijn. Geen man kon aan hun hoge standaard voldoen. Wellicht dat ze daarom een vrouw als partner hadden. Ik schrok van mijn stereotypering en vooringenomenheid. Maar het kwam van wie ik geworden was. En ik liet het toe.

Ik had me netjes gekleed, jasje, maar geen stopdas, en voorbereid op het gesprek. Het verslag dat door de vrouwen was opgemaakt met de vraag om bij elkaar te komen, had ik voor me liggen. Ik had een aantal zinnen onderstreept.

Een vrouw achter een bordje met iets van “Jeugd...” nam nu het woord en sprak op strenge toon. Ik had sterk het gevoel dat hier niet neutraal gesproken zou worden en verwachtte een directe aanval van alle kanten. Ik zuchtte diep en in een gedachteflits verbaasde ik mij over hoe ik als volwassen van vent van zesenvijftig jaar in het bezit van een goede baan, mooi huis en zijnde een zorgzame vader voor zijn kinderen, hier terecht was gekomen. Ik ben geen crimineel of een randcrimineel, betaal mijn belasting op tijd, help iedereen die hulp nodig heeft. Werk mijn hele leven, maar ben de verkeerde vrouw tegengekomen. Een vrouw die meerdere kinderen van meerdere mannen heeft, die er een sport van maakt om mannen te verleiden en om daarna te pakken wat te pakken valt. Geen genade.

‘Ik heb in het verslag de verklaring van uw ...vrouw’, – ze wilde geen ex zeggen - ‘gelezen dat u de kinderen bij haar weghoudt. Waarom doet u dat?’

‘Ik hou de kinderen niet bij haar weg. De kinderen willen niet naar haar toe omdat ze niet aardig voor ze is.’

‘Wat doet u dan wel? U manipuleert de kinderen dat ze denken dat het bij hun moeder niet leuk is?’

Het was meteen hard tegen hard. Het paste niet in het perspectief van deze tafel dat het mogelijk was dat kinderen in een scheiding niet naar de moeder willen. Dat ging er gewoonweg niet bij ze in.

‘Misschien moeten we heel even terug naar de essentie waarom we hier bij elkaar zitten,’ zei ik. ‘Allereerst is het mijn verzoek geweest om met elkaar aan deze tafel bijeen te komen. Omdat ik met mijn ex-vrouw er niet uitkom. Ze begrijpt niks, werkt in alles tegen. Alles wat ik doe om samen tot een oplossing te komen, loopt op niets uit. Mijn vrouw wil niet scheiden. Mijn ex-vrouw wil mij ten gronde richten, vernietigen, kapotmaken. Ik heb diverse procedures afgelopen om er met elkaar uit te komen, van Veilig Thuis, Jeugd en